Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet,

INSERATE se primesc la Administraţiunea în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 221. Braşov, Joi, 5 (17) Octomvre 1895.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Octomvre 1895 st. v.

s'a deschis nou abonament la care învităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóieĭ nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe treĭ lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe treĭ lunĭ	10 „

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Demonstraţiunile în Agram.

Scirile cele mai nouĕ, ce sosesc din capitala Croaţiei, vorbesc de înoite demonstraţiunĭ aci în contra stégurilor unguresci, aci în contra stégului sêrbesc, ce s'a arborat în turnul bisericei sêrbescĭ.

Erĭ, în 15 l. c., Majestatea Sa a visitat biserica sêrbéscă. Se vede, că cu ocasiunea acésta érăşĭ a fost scos stindartul sêrbesc, pe care-l retrăseseră în ḑiua dintâi, după demonstraţiunile de pe strade. Până ce monarchul a fost în biserică, nu s'a întêmplat nimic.

Indată ce s'a depărtat însĕ, demonstranţii croaţĭ au năvălit asupra bisericei sérbescĭ şi, între strigărĭ de „dolu srpska zastava“. au aruncat cu petrii spărgênd tóte ferestrile bisericei şi bombardând mai ales stégul sêrbesc.

După o jumĕtate de óră, au sosit gendarmĭ cu baionetele pe puşcă şi au împrăştiat mulţimea. O foiă unguréscă raportéză, că Sêrbii ar fi primit pe gendarmĭ cu strigărĭ de „éljen“, ceea ce póte fi însĕ şi numai o născocire „patriotică.“

Este trist, că între Croaţĭ şi Sêrbĭ domnesce o aşa mare ură, încât cei dintâi n'au vrut sĕ tolereze, ca Sêrbii sĕ se foloséscă de stindardul lor naţional cu acéstă festivă ocasiune.

Aceeaşĭ fóiă unguréscă caracteriséză situaţiunea scriind: „Precum au început Croaţii demonstraţiunile, aşa le continuă. Stégul maghiar l'au têrît deja în tină, astădĭ i-a venit rêndul stégului sêrbesc, care Croaţilor tocmai aşa nu le place, cum nu le place stégul maghiar“.

Nu puţină sensaţiune a produs în cercurile politice din Pesta şi faptul, că pe cât de puţine erau stégurile unguresci, pe atât de multe erau stégurile negre-galbene. Chiar Majestatea Sa sĕ fi observat în limba germană; „vĕd fórte multe stégurĭ negre-galbene“. Ei, orĭ cum s'ar lua lucrul, dér şi acésta este o demonstraţiune.

Mai departe i-a supĕrat pe Ungurĭ şi imprejurarea, că monarchul a dat rĕspunsurile în limba germană. De ce nu în limba maghiară? se întrébă ei supĕraţĭ.

Aceste şi altele, ce se subsuméză sub cuvintele „demonstraţiunĭ croate“, tac, ca foile maghiare, carĭ vorbesc mai independent, sĕ presente situaţiunea în nisce colorĭ, ce nu armoniéză nicĭ-decum cu raporturile optimiste ale pressei oficióse. Aşa scrie „Magyarország“.

„Sunt în adevĕr regretabile aceste întêmplărĭ, cărora nu li-a putut pune stavilă genialul nostru Banffy şi Banul croat. Aceste întêmplărĭ pot sĕ dovedéscă acum, pe ce picióre slabe este aşeḑată puterea nóstră publică în Agram, décă din minut în minut póte sĕ isbucnéscă acolo flacăra urei neînfrênate.“

Monarchul la Agram.

Despre petrecerea Majestăţii Sale în capitala Croaţiei, aducem următórele amĕnunte:

Lunĭ diminéţa la 9 óre a sosit trenul curţii în gara din Agram. Majestatea Sa era însoţit de contele Khuen-Hedervary, care îi mersese înainte până la Lepovina, apoi de ministru-preşedinte Banffy etc. Primarului care 'l salută la gară, îi rĕspunse Monarchul, că se interesézá călduros de progresul cultural al regatului Croato-Slavon, şi că cu mare bucuriă vine sĕ asiste la înaugurarea câtor-va nouĕ institute de cultură.

La intrarea în oraş, trăsura Monarchului fù condusă de un banderiu strălucit. La gară formau cordon tinerii universitarĭ îmbrăcaţĭ în galā, precum şi socoliştii (reuniunile gimnastice croate) în uniforma cu cămăşĭ roşii şi cu săbii.

Studenţii ca şi gimnasticii, traseră săbiile între strigărĭ de „zivio“, când zăriră pe Majestatea Sa. In sunetul clopotelor convoiul traversă stradele principale. Aprópe de piéţa academiei era ridicată o mare şi prea frumósă pórtă de triumf, pe care se cetea inscripţia: „*Dobro dosao*“ (bine ai venit) şi „*Zivio Kralj Franjo Iosip I!*“

De aicĭ merse convoiul peste piaţa Zrinyi şi Iellacicĭ. Tóte casele erau împodobite cu verdéţă, covóre şi tricolóră croate, ér numĕróse clădirĭ erau împodobite cu stégurĭ negre-galbene. Tricolorul unguresc se vedea numai rar pe câte-va clădirĭ ale „oficiilor comune.“ Pe locuinţa archiducelui Leopold Salvator era arborat stégul casei de Austria roşu-alb-roşu, şi faţada casei era împodobită cu-o mulţime de stégurĭ croate şi negre-galbene, între carĭ nicĭ unul unguresc. Piéţa Iellacicĭ era formal acoperită de stégurĭ şi steguleţe tricolore croate (roşu-verde-albatru). Inaintea palatului Banului, unde a descins Majestatea Sa, şi din vêrful căruia fâlfâia un stég mare negru-galben şi la stânga şi drépta tricolorul croat şi unguresc, era aşeḑată o companiă de onóre şi garda civică (croată) dela Varaşdin. Aicĭ aşteptau toţĭ demnitarii preoţescĭ, civilĭ şi militarĭ, şi uniformele generalilor şi oficerilor garnisónei se amesteccau cu talarele preoţescĭ şi costumele de gală naţionale. Intre numĕrósele deputaţiunĭ a fost şi una a Budapestei, apoi deputaţiunĭ bosniace şi herţegovinene în îmbrăcămintea lor orientală etc.

In sunetele clopotelor şi strigătelor de „Zivio“ ale imensei mulţimĭ, monarchul sosì înaintea palatului Banului; trecù în revistă compania şi garda civică de onóre şi primì defilarea strălucitului banderiu croat, apoi intrà cu adjutantul sĕu conte Paar în apartamentele sale.

La 10 óre a fost primirea deputaţiunilor, ér la 2 óre p. m. se începù festivitatea aşedărei ultimei petrii la noua clădire a teatrului naţional şi la clădirile scólei reale şi a conservatorului reuniunei de musică.

*

Demonstraţiunile. La marea trafică a fost arborat *stégul şi emblema ungurécă.* 200 de juriştĭ c'o mare mulţime cerură depărtarea acestor embleme. Spre a evita scandalul, traficantul le şi îndepărtà. La gară poporaţiunea cerù asemenea sĕ se depărteze emblema ungurésca, ceea ce se şi întêmplà.

La arcul cel mare de triumf era asemenea arborat un stindard unguresc. Mai mulţĭ studenţĭ universitarĭ s'au dus sĕ-l ia jos. Unul cu numele Vladimir Frank s'a urcat pe arc şi l'a rupt jos. Poliţia n'a putut sĕ împedece acésta. Mai târḑiu se ḑice, că amploiaţii ungurĭ érăşĭ au aşeḑat pe un arc un stég unguresc. Raportorii ungurĭ se plâng, că nu s'au vĕḑut în tot Agramul decât 2—3 stégurĭ unguresci pe la oficiile comune.

Pe biserica sêrbéscă era un *stég sêrbesc.* Si contra acestuia a demonstrat mulţimea. Asemenea şi contra stégului dela „Srbska Banka“. Aicĭ făcêndu-se oposiţiă, mulţimea a bombardat localul cu petri. Poliţia a vrut sĕ aresteze pe studenţii, carĭ erau în capul demonstraţiunei, dér poporaţiunea i-a eliberat earăşĭ. Nu s'au astêmpărat demonstranţii până ce nu s'au depărtat şi aceste stégurĭ.

CRONICA POLITICĂ.

4 (16) Octomvre.

Am fost amintit ierĭ despre visita prinţului **Lobanoff**, ministrul de esterne rusesc, în *Berlin*, şi despre aceea, că el

FOILETONUL „GAZ TRANS.“

Codul penal rusesc.

(Din Rusia celor doi Alexandri din urmă.)

(Fine)

Funcţionarii din Petersburg mai ḑic, că „primejdioşii şi desperaţii“ esilaţĭ politicĭ ar fi atacat vardele cu revolvere, aşa că acelea au fost silite sĕ useze de glonţ şi baionetă.

Se vede, că esilaţii au ajuns la revolvere în acelaşĭ mod miraculos ca şi la tipografiă. Orĭ-cine cunósce cât de-cât temniţele şi judecătoriile rusescĭ, scie, că condamnaţii, înainte de-a fi duşĭ în celulele lor, sunt supuşĭ unei visitaţiunĭ corporale, care se repetă mai riguros înainte de-a fi duşĭ înaintea judecătoriei. Este cu neputinţă şi de necreḑut, că s'ar fi permis la prisonierĭ politicĭ „periculoşĭ şi desperaţĭ“ sĕ între cu revolvere în celulele lor; şi mai de necreḑut este, că li-s'ar fi permis sĕ pórte arme aşa de periculose cu sine, când sunt duşĭ înaintea judecătorilor, ca sĕ fiă osêndiţĭ. Poliţiştii ruşĭ pot fi proştĭ, dér chiar aşa de proştĭ tot nu sunt, ca sĕ aducă prisonierĭ „periculoşĭ şi desperaţĭ“ cu busunarele pline de revolvere.

Intréga poveste pórtă timbrul unei invenţiunĭ stupide, pusă la cale pentru de-a acoperi adevĕratele întêmplărĭ, pentru de-a duce în rĕtăcire pe cetitorul, care nu e familiarisat cu împrejurările vieţii esilaţilor. Măcelărirea din Iakutsk n'a fost resultatul descoperirii unei tipografii „nihiliste“, nu al unui atac întreprins de ómenĭ „desperaţĭ şi periculoşĭ“ asupra păzitorilor lor, — a fost resultatul direct al prostiei şi brutalităţii oficióse, resultatul indirect al unei poruncĭ crudele şi lipsite de necesitate, dată de guvernorul provinciei Iakutsk, generalul Ostaşkin. Acest oficer voia sĕ trimită 20—30 de esilaţĭ pe cale *administrativă*)* în regiunile arctice fără aprovisionament potrivit şi în grupe aşa de marĭ, că trebuiau sĕ móră de fóme, neputêndu-şĭ câştiga în acele regiunĭ cele de lipsă pentru nutrement.

Eu cunosc regiunea asta din temeliă. Am călĕtorit prin ea în sănii trase de cânĭ în iérna anului 1867/68, şĭ-mĭ aduc aminte, că în decursul unei sĕptĕmânĭ întregĭ termometrul meu a arătat 40 până în 50 grade Fahrenheit sub nulă. Şi în sĕlbătăcimea asta arctică, pe care abia am stăbătut'o pe lângă cele mai marĭ încordărĭ, voia generalul Ostaşkin sĕ trimită 20—30 de esilaţĭ politicĭ — între aceştia şi douĕ-trei fete tinere — fără mijlóce de traiŭ şi în grupe aşa de marĭ, încât sĕlbaticii surugii iakuţĭ nu i-ar fi putut nicĭ provedé cu de-ale nutremêntului, dér nicĭ duce mai departe. Când se adreseră esilaţii către guvernorul Ostaşkin cu respectuósa rugare, sĕ-i trimită la locul destinat în modul usitat până atuncĭ, adecă câte doi, şi provĕḑuţĭ cu merinde şi cu cele de lipsă, guvernorul se supĕrà. El poruncì unei companii de cazacĭ sĕ méargă la casa, unde aşteptau petenţii, şi sĕ-i aducă la poliţiă. Cazacii încercară sĕ scótă pe esilaţii năcăjiţĭ, înţĕpându-i cu baionetele şi lovindu-i cu paturile puştilor. Numai puţinĭ, carĭ n'aveau pricepere pentru astfel de resoluţiunĭ la rugarea lor, s'au opus. Şi apoi urmă măcelărirea descrisă de „Times“. Şése dintre „politicĭ“ fură omorîţĭ, între aceştia şi o fată tênĕră, pe care o străpunseră cu baioneta; nouĕ au fost răuiţĭ grav şi toţĭ ceilalţĭ bătuţĭ crâncen.

Intr'un prim articol, care tractéză despre acest eveniment, „Times“ pune întrebările îndreptăţite: „E cu putinţă óre sĕ se întêmple astfel da lucrurĭ cu sciroa Ţarului, care trece de om uman? Aşa sĕ fiă el de orbit de doctrinele absolutismului, încât inima lui sĕ nu se misce în faţa acestor întêmplărĭ? Acum i-s'ar da cel mai potrivit prilegiu de-a delătura odată pentru tot-déuna astfel de scene şi un astfel de sistem, care numai dejosesc guvernul şi religia lui.“

Astfel de mijlóce nu suprimă, ele înverşunéză şi măresc rĕul, în contra căruia sunt îndreptate.

Cei rĕmaşĭ în viéţă ajunseră înaintea tribunalului militar, acusaţĭ, că s'au opus autorităţilor publice, şi condamnaţĭ fără sĕ li-se concédă vr'un apĕrător. Pe trei îi spânḑurară; pe patru-spre-ḑece, între aceştia şi patru femei, îi condamnră la muncă

*) A se vedé §. 252 din codicele penal rusesc.

şi-a prelungit în momentul din urmă timpul de petrecere în capitala Germaniei. Cancelarul german prinţul *Hohenlohe*, precum şi cei-lalţi demnitarĭ germanĭ se întrecură în a-i face ministrului rusesc tóte onorurile. Ḑi de ḑi se ţinură consultărĭ mai lungĭ şi se arangiară prânḑurĭ şi serate. Este remarcabil, că ambasadorul engles a lipsit dela dineul dat de Hohenlohe. Ḑiarul german „*Börsenzeitung*“ ḑice, că relaţiile dintre Rusia şi Germania, acute mai înainte, au luat un caracter mai intim, şi incidentele din Orient vor fi privite de acum înainte cu ochĭ mai puţin pesimiştĭ. Franciei de sigur nu-i convine acéstă apropiare, şi Anglia deja a început a lamenta asupra ei. Lobanoff a plecat adĭ diminéţă spre Petersburg.

*

După scirile sosite în Londra, în *Asia mică* a erupt o **revoluţiă generală** contra autorităţilor turcescĭ. Amĕnunte acuma încă nu sunt cunoscute.

*

Un articol de fond, publicat în ḑiarul curţei bulgare „*Bulgarie*“, ia posiţiă pe faţă **contra triplei alianţe**, şi în special *contra Austro-Ungariei*. In amintitul articol se spune, că monarchia voesce numai sĕ esploateze Bulgaria, despre ceea-ce dovedesce şi atitudinea luată cu ocasiunea încheiărei convenţiei comerciale. Tot acelaşĭ ḑiar confirmă scirea publicată de ḑiarul rusesc „*Noworosisky Telegraff*“, că *curentul rusofil* devine în Bulgaria din ḑi în ḑi mai puternic, şi că principele *Ferdinand* nu póte întreprinde nimic contra acestui curent.

*

Ḑiarul „*Kölnische Zeitung*“ primesce din *Constantinopol* o depeşă, în care se spune, că Pórta a fost încunosciinţată despre faptul grav, că *două panţerate de rĕsboiu englese au bombardat şi nimicit oraşul turcesc Zabara* de pe peninsula Katas. Se ḑice, că Anglia voesce sĕ-şĭ esercite câţĭ-va anĭ protectoratul asupra insulei turcescĭ *Bahrein*, de lângă ţĕrmurul ostic al Arabiei, deóre-ce numita insulă e de mare însemnătate pentru pescuitul de perle. Oraşul Zabara zace în apropiarea acestei insule. Motivul nemijlocit la procederea Angliei este încă necunoscut. Ḑiarele englese afirmă, că ele nu sciu nimic de acea bombardare şi póte sĕ fiă ceva neînţelegere în lucru.

Masa studenţilor românĭ din Sibiiu.

Sibiiu, 15 Octomvre n. 1895.

Aţĭ amintit cu altă ocasiune, că direcţiunea institutului de credit şi economii „*Albina*“ din Sibiiu a luat hotărîrea, de-a provedé cu prânḑ gratuit nu mai puţin ca 50 de elevĭ românĭ aflătorĭ la şcólele secundare din Sibiiu.

Acéstă hotărîre s'a şi tradus în faptă cu începutul ḑilei de 1 Octomvre n. c. In edificiul institutului „Albina“ s'a deschis masa gratuită pentru 50 studenţĭ românĭ dintre cei mai harnicĭ şi mai bunĭ, carĭ vor avé aicĭ prânḑul regulat. Cu priveghiarea pentru purtarea corectă a menagiului s'au angajat damele române din Sibiiu, în frunte cu d-na *Maria Cosma*, presidenta Reuniunei femeilor române din Sibiiu, împreună cu tóte membrele Reuniunei, dómne şi domnişóre.

Faptul îşĭ are importanţa sa deosebită atât din punct de vedere umanitar, cât şi mai ales naţional şi social. Este o bine-facere din cele mai marĭ pentru aceştĭ tinerĭ românĭ întrunirea lor la o masă comună ḑilnică, după ce, resfiraţĭ fiind pe la diferitele institute strĕine din Sibiiu, nu aveau până acum nicĭ un centru comun de convenire. La masa comună a lor vor avé ocasiune nu numai de-a strînge mai tare legăturile între ei, ci de a-şĭ însuşi totdeodată, fiă măcar şi numai în parte, acele condiţiunĭ ale crescerei naţionale, pe carĭ la institutele strĕine e cu neputinţă de-a şi le însuşi.

Inaugurarea nouei mese a studenţilor românĭ s'a făcut Dumineca trecută în presenţa unui numeros şi distins public român din Sibiiu. Dl protopresbiter *Papiu* făcu obicinuitul serviciu divin, după care dl Ioan *Hannia*, ca president al Direcţiunei „Albinei“ rosti discursul de inaugurare, în care accentuă între altele, că la iniţiativa dlui director al „Albinei,“ Partenie *Cosma*, consiliul administrativ al acestui institut a hotărît sĕ lărgéscă edificiul institutului, pentru ca sĕ se pótă institui aicĭ o masă pentru 50 studenţĭ românĭ de la scólele medii din Sibiiu, cărora sĕ li se dea prânḑul gratuit. In acelaşĭ timp d-na *Maria Cosma* a stăruit pe lângă membrele Reuniunei, carĭ cu amabilitate s'au angagiat cu supraveghiarea menagiului.

Intr'altele ḑise d-l Hannia în discursul sĕu:

„Institutul nostru „Albina“ şĭ-a cucerit teren, şĭ-a câştigat încredere nu numai locală şi în patria nóstră mai restrânsă. dér departe preste frontierele ei. Institutul „Albina“ nu numai a ajuns, der a întrecut multe alte institute de asemenea categorie cu mult mai vechĭ, şi rivaliséză cu institute de primul rang în patrie. ba putem ḑice în monarchie. Tóte acestea cu ajutorul lui Dumneḑeu, dela care vine „tótă darea cea bună şi tot darul“, dér pe lângă acesta şi prin solerţia şi prin înţelepciunea Albinei originale în conducerea afacerilor institutului. Multe sunt bunătăţile, ce din an în an tot mai cu îmbelşugare s'au revărsat asupra societăţii din partea institutului „Albina“; lung şi preţios este lanţul lor; ér astăḑĭ, dómnelor şi domnilor, avem fericirea de a asista la sĕrbătorirea încă a unei marĭ şi pe la noi până acum ne mai pomenite bunătăţĭ, de a fi martorĭ făuririi încă a unei verigĭ de aur la lanţul cel lung“.

In fine, adresându-se către tinerii studenţĭ, admişĭ a-se împărtăşi de beneficiul prânḑului gratuit, le ḑise, că preţul, ce se pretinde dela ei în schimb, nu este, decât o depunere de capital moral, spre a fructifica în folosul şi spre binele lor propriu. Sĕ se străduéscă dér a deveni creştinĭ bunĭ, ómenĭ de omeniă şi membri folositorĭ societăţii în genere, ér cu deosebire societăţii şi némului românesc.

Vorbi apoi Preacuvioşia Sa părintele archimandrit *Puşcariu*, îndemnând tinerimea la recunoşcinţă faţă cu binefăcĕtorii sĕi.

Aceste discursurĭ au fost întrerupte de repeţite urărĭ de „sĕ trăiască“.

Mĕ mir, cum nu se sfiesce raportorul fóiei române cuotidiane de aicĭ, de a se acăţa şi de aceste discursurĭ, numai şi numai ca sĕ pótă lovi în persóne!

In total serbarea a fost frumósă şi corespunḑĕtóre importanţei ei. Primul serviciu la masă la făcut d-na *Bădilă*, vicepresidenta Reuniunei femeilor române, însoţită de mai multe domnişóre, între carĭ drele Cosma, Aurelia Moga, Maria Benţia, Borcia, Adamovicĭ, carĭ tóte purtau un şurţ de bucătăriă şi erau cu capul descoperit.

Românii Sibieni, şi cred că toţĭ Românii de bine, vor întâmpina cu bucuriă acest generos fapt, cu care direcţiunea „Albina“ a surprins publicul român.

X.

România agricolă.

IV. Causele stărei desolate de astăḑĭ.

(Urmare).

Vorbind în cestiune cu diferiţĭ domnĭ proprietarĭ, ei au recunoscut, că vĕd şi cunosc şi ei pericolul cel mare, ce-'i ameninţă din partea arendaşilor, prin concurenţa inegală şi prin devastarea moşiilor lor, pe carĭ li-le vor sleì cu totul nu peste multă vreme, dér nu au ce face, căcĭ este fórte greu sĕ luptĭ singur.

Unii au încercat sĕ facă o cultură mai sistematică şi mai bună, decât arêndaşii, şi au făcut şi órecarĭ îmbunĕtăţirĭ pe moşiile lor, ca prin aceea sĕ se impună, dér au plătit scump încercarea lor — s'au ruinat şi li-s'au vêndut moşiile, séu, în casul cel mai nevinovat, au trebuit sĕ le dea şi dênşii în arêndă, căcĭ nu-şĭ mai găsiau socotéla! Şi totuşĭ n'ar fi atât de greu de resolvat cestiunea: de a întări comuna rurală, de-a scăpa pe proprietarĭ şi ţĕranĭ de-o concurenţă inegală artificială, prin împedecarea formării de asociaţiunĭ şi sindicate de arêndaşĭ, şi prin împedecarea concentrărei de mai multe moşii marĭ într'o singură mână, cu deosebire însĕ prin impunerea de *dărĭ şi restricţiunĭ* arêndaşilor în favorul ridicării culturei şi înzestrării moşiilor.

Se ḑice însĕ din contră, şi se publică în tóte foile, că cultura ţĕrii a progresat. producţiunea şi esportul de cereale a sporit enorm, şi sporesce din an în an, că arênḑile şi valórea pământului au crescut enorm din ceea ce era înainte, şi decĭ din tóte ce s'ar ḑice despre stagnaţiunea ţĕranului şi a agriculturei ţĕrei, nu este nimic adevĕrat.

Că producţiunea şi esportul de cereale ale ţĕrii în general au sporit enorm şi au ajuns póte la apogeu, aceea este adevĕrat. Numai sĕ nu întrebăm cum şi de unde! Arênda moşiilor érăşĭ a putut cresce uşor, a-se îndoi şi întrei, când noul arêndaş în loc de 6—700 pog. arătură, ce se cultiva înainte, a spart el singur la tot atâtea sute de pogóne de ţelină din nou, şi numai grâu pune adĭ peste 1000—2000 de pogóne. Că s'au devastat pădurĭ, păşiunĭ şi fênaţe, şi s'au prefăcut tóte în ţĕrînă, pentru a-le póte stórce de forţele lor productive câţĭ-va anĭ, acésta nu e progres. Arêndaşul a putut urca şi îndoi chiar arênda moşiei, ne-avênd decât a lua câteva sute de pogóne de ţelină orĭ sĕ defrişeze şi islăzuéscă din pădure, ér ţĕranilor sĕ le urce cu atât mai mult condiţiunile învoelilor, tacsele de păşiunit pentru vite, şi pentru pământul ce li-l dedea în parte de lucrat în dijmă, lucru ce el putea face fórte uşor, căcĭ nu-l împedeca nicĭ un articul din contractul încheiat cu proprietarul, nicĭ disposiţii din partea guvernului, şi el tot nu era în deficit.

De aceea se esplică, că impunerea unei fonciere de 20% proprietarilor absentiştĭ din ţéră, carĭ trăesc în permanenţă în streinătate, la Paris etc., n'a avut nicĭ un resultat practic. Statul n'a înduplecat pe nicĭ unul din ei, de-a se întórce la moşiile lor din ţéră, căcĭ ei au urcat arênda moşiilor lor cu cele 20% şi mai mult, şi au găsit arêndaşĭ, carĭ sĕ le ia, ér arêndaşii le-au îngreunat ţĕranilor păşunatul, aşa că în definitiv, tot ţĕranul a fost lovit şi s'a rĕspuns prin o depreciare şi reducere a numĕrului şi valórei vitelor.

Óre décă în schimbul acelei legĭ, guvernul liberal ar fi impus şi moşiilor particulare unele restricţiunĭ în favorul menagiării şi conservării substanţei şi culturei solului, şi ar fi silit şi pe proprietar, ca şi pe arêndaş, sĕ contribue fiă-care la dotarea şi inzestrarea moşiei, silindu-i sĕ facă case şi ecarete, n'ar fi avut alt resultat? Cel puţin ei ar fi avut unde sĕ şédă şi în ce sĕ locuéscă, şi moşiile lor n'ar fi fost pustietăţĭ şi ruine, ce sunt astăḑĭ.

Că însărcinarea mai tare a proprietarilor şi ţĕranilor a făcut pe aceştia inegalĭ în lupta de esistenţă şi în concurenţa lor cu arêndaşii, ca un esemplu am puté cita casul ce se petrece dincolo, la voi, în satele săsescĭ.

Acolo ţĕranii saşĭ, deşi sunt mai culţĭ şi mai bine disciplinaţĭ, deşi au avut averĭ şi gospodării sistematice cu pământurĭ mai bune din moşĭ şi strămoşĭ, sunt mai bunĭ cultivatorĭ, decât Românii, şi au mai multe societăţĭ de ajutor mutual: totuşĭ în lupta de esistenţă şi concurenţă ḑilnică, ei fiind mai împovăraţĭ, decât Românii, dau înapoi şi perd din teren, ér Românii progreséză. Acest fenomen se póte esplica unic prin faptul, că Saşilor pentru a fi tot antemergĕtorĭ în cultură li-se cer prea multe darurĭ pentru biserică şi şcólă peste puterile lor şi peste venitul moşiilor lor. Românul, care e mai puţin pretenţios, progreséză.

Óre sĕ nu fiă şi la noi tot aşa, şi sĕ se petrécă acelaşĭ lucru? Aci ţĕranul este frugal şi nepretenţios până la estrem, n'ai ce-i mai pretinde. A-i egala, ar fi singurul mijloc de a constrînge pe arêndaşĭ, sĕ contribue la ridicarea culturei şi înzestrarea moşiilor.

Décă esportul de cereale va da prin aceea ceva înapoi, nu va fi mare perdere pentru ţéră, căcĭ în schimb, ţĕranul se va hrănì mai bine, proprietarii şi ţĕranii vor respira mai liber, se va ridica şi îmbunĕtăţi cultura de vite şi, mai pe sus de tóte, se va mai face câte ceva pe moşii şi cu încetul aspectul ţĕrii întregĭ se va schimba.

(Va urma.)

SCIRILE ḐILEI.

4 (16) Octomvre.

Ministrul honveḑilor are de gând sĕ dispună, cum ḑice „Bud-Hir,“ ca toţĭ honveḑii sĕ servéscă în activitate doi anĭ. Se scie, că până acuma serveau doi anĭ numai acei honveḑĭ, carĭ se calificau pentru órecare şarge, ér grosul honveḑimei, din lipsa mijlócelor financiare, era chiămat la serviciu cu o jumĕtate de an mai târḑiu, decĭ servea numai $1^1/_2$ anĭ.

—o—

„Rabin germanisator.“ Ḑiarele din Budapesta sunt foc şi pară, că rabinul din Gödöllö cu numele Iosif Klein nu se folosesce de loc de limba maghiară, şi ţine predicĭ germane comunităţei jidane de acolo, care „cu trup cu suflet e maghiară.“ Lucru ne mai pomenit acesta în a doua patriă a jidanilor!

—o—

In atenţiunea oficierilor în reservă. Se scie, că în fie-care an se ţine aşa numitul „Hauptraport“ al oficierilor în reservă. Cu acéstă ocasiune până acum, oficierii în reservă aveau datorinţa de a induce tóte datele, privitóre la persóna lor, într'un conspect anumit. Acum însă ministrul de resbel în înţelegere cu ministrul de honveḑĭ au dispus, ca rubricele din acele conspecte, carĭ se refer la ocupaţiunea şi venitul anual al fiă-cărui oficier în reservă, să fiă legalisate de respectivele autorităţĭ. Cei ce stau în serviciu de stat au sĕ producă conspect legalisat de superiorii lor, ér cei privaţĭ, conspect legalisat de autorităţile administrative.

—o—

---

silnică pe viéţă; pe cincĭ, între ei două femei, îi trimiseră pe cincĭ-spre-ḑece anĭ în mine; pe patru, băeţĭ şi fete sub două ḑecĭ de anĭ, îi condamnră la ḑece anĭ muncă silnică şi pe alţĭ doi îi trimiseră ca coloniştĭ în satele arctice Verchoiansc şi Sredni Colinsc, în cea mai îndepărtată parte a provinciei Iacutsk. Şi sentinţa acésta e, după părerea funcţionarilor din Petersburg, o dovadă de „moderaţiune neobicĭnuită!“

O altă dovadă despre acéstă „moderaţiune neobicĭnuită“ ne oferă şi faptul, că esilatul politic Cohan, după-ce căpĕtase cu ocasiunea măcelului patru glónţe, zăcênd aprópe cincĭ lunĭ, a fost dus pe pat sub furcĭ. 'L-au spânḑurat punêndu-i bilţul de gât şi trăgênd patul de sub el.

Décă acésta e „moderaţiune“ muscăléscă, apoi sĕ te feréscă Dumneḑeu de asprimea ruséscă.

Inainte de-a-'i spânḑura, unul din ei scrise câte-va şire către un amic. „Nu ne temem de mórte, cercaţĭ sĕ vĕ folosiţĭ cum-va de mórtea nóstră, comunicaţĭ lucrul lui Kennan.“

Acest apel, adresat mie de sub furcĭ, n'are sĕ fiă zadarnic.

Tr. de V. L.

Piéţă de maşinĭ internaţională economică în Viena. Din 1 până inclusive 14 Maiu 1896 se vor espune în Viena maşinĭ din tótă lumea, şi acésta mai ales pentru scopul de a-se esamina invenţiunile noue pe terenul acesta. Toţĭ fabricanţii de maşinĭ sunt provocaţĭ, sĕ concureze la amintita esposiţiă cu produsele lor technice. Pănă acum deja au promis concursul lor mai multe sute de fabricĭ din monarchiă şi străinătate, mai ales din Anglia şi America.

—o—

Rabin suprem în Ungaria. La congresul rabinilor din Ungaria, ce s'a încnput ierĭ în Budapesta, rabinul din Seghedin, Dr. I. Löw, a făcut propunerea ca congresul sĕ alégă un „rabin suprem" pentru întrégă Ungaria, chiar cum au făcut şi rabinii francesĭ, carĭ îşĭ au pe „Grand rabin" cu reşedinţa în Paris. Incă n'au sosit scirĭ positive, că ce s'a întêmplat după propunerea rabinului din Seghedin.

—o—

Avis pentru comercianţĭ. Camera comercială din Braşov face cunoscut, că ministrul de comerciu ung. a escris oferte pentru asigurarea materialului necesar de stêlpĭ de telegraf pentru anul viitor. Terminul înaintărei ofertelor este până în 25 Octomvre a. c. Aceiaşĭ cameră încunosciinţéză pe cei interesaţĭ, că până la 21 Octomvre c. se vor face liferările de lemne pentru podurile de fier, ce se vor construi pe liniile ferate mărginaşe Sepsi-Sân-Georgiu —Csik-Szereda şi Csik-Szereda—Ghimeş.

—o—

Musica militară din loc va concerta de aicĭ înainte în fiă-care Sâmbătă séră la hotel „Europa". Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Preţul 30 cr.

Congregaţiunea comitatului Huniădóra,

ţinută în 14 Octomv. n. c.

Deşi puţinĭ la numĕr, membrii românĭ au stat şi astă-dată la postul lor. Maghiarii încă au fost puţinĭ şi pe cât au putut sau ferit de luptă.

După nóuă óre, fişpanul declară şedinţa deschisă. Inainte de tóte s'a cetit rĕspunsul archiducelui Iosif, la adresa de condolenţă, ce'i s'a trimis din partea representanţei comitatense. S'a luat la cunoscinţă.

A urmat apoi publicarea legilor sancţionate şi deliberarea asupra ordinaţiunei ministeriale, prin care comitatul este îndrumat, ca până la finea anului curent sĕ facă restaurarea.

Diua alegerei funcţionarilor administrativĭ, pe alţĭ 6 anĭ, s'a pus *pe 28 Decemvre st. n. a. c.* S'a stabilit definitiv lista virilişţilor pe anul 1896, şi pentru alegerea membrilor, carĭ vor intra în locul celor, carĭ es după espirarea celor trei, respective şese anĭ, s'a pus diua de *5 Noemvre st. n.* a. c. *diminéţa dela 9 până după amedĭ la 4 óre inclusive.*

La acest punct ne ţinem de datorinţă a atrage atenţiunea alegătorilor românĭ, unde se vor ţiné alegerile, ca cu bună vreme sĕ se îngrijéscă de candidaţĭ, ér în diua alegerei, toţi alegĕtorii românii îndreptăţiţĭ, sĕ fiă la locul lor şi sĕ-şĭ dea votul numai pentru aceia, carĭ întru adevĕr pórtă la inimă sórtea alegătorilor, şi vor apăra interesele lor cu tot devotamentul.

Este un fapt fórte întristător, că inteligenţa nóstră, în multe cercurĭ electorale, nu se interesézá de aceste alegerĭ, şi bieţii ţeranĭ séu sunt huiduiţĭ, séu sĕ amăgesc prin unii corteşĭ maghiarĭ, séu apoi nicĭ ei nu se duc la alegerĭ, şi aşa alegerea representanţilor se face în modul cum vor puternicii dilei, cu vre-o câţĭ-va notarĭ slabĭ de ânger, şi într'un mod, ce nu póte fi în interesul alegĕtorilor românĭ.

Resultatul apoi este, că în loc sĕ avem majoritate, rĕmânem în tóte cestiunile în minoritate, hotărînd asupra unor cestiunĭ fórte importante câţĭ-va funcţionarĭ de pe la diverse deregătorii, carĭ nicĭ ideă nu au despre cele ce se discută, şi nu au nicĭ nu simt faţă de aceia, pe carĭ îi representă.

La lucru dér', fraţĭ alegĕtorĭ, şi nimica sĕ nu vĕ intimideze! Că cel ce-şĭ e sercită dreptul sĕu nu are de ce sĕ se témă de nimica, ér inteligenţa nóstră sĕ-şĭ împlinéscă sânta sa datoriă!

Alegerĭ supletorie pe 3, respective pe 6 anĭ, se vor face: 1) In Cercul electoral al *Petroşenilor;* 2) In cercul *Puiului;* 3) *Salasului;* 4) *Pesteana;* 5) *Haţeg;* 6) *Racosdia;* 7) *Hunedóra;* 8) *Deva;* 9) *Pestişiul de jos;* 10) *Dobra;* 11) *Ilia murĕşiană;* 12) *Rapoltul mare;* 13) *Ieledenţĭ;* 14) *Romos;* 15) *Orăştiă;* 16) *Brad;* 17) *Boiţa;* 18) *Votia de jos şi* 19) *Baia de criş.*

E de însemnat, că în tóte aceste cercurĭ s'au ales preşedinţii comisiunei de alegere, *fără sĕ se fi ales între ei măcar un singur Român.* Apoi mai dică cine-va, că Maghiarii nu sunt echitabilĭ faţă de noi!

Serman comitat al Huniedórei, pe ce mânĭ ai ajuns.

S'a deliberat după acestea asupra mai multor ordinaţiunĭ ministeriale şi s'au primit mulţime de bugete comunale.

Asemenea s'a luat la cunoscinţă raportul anual despre starea administraţiunei, compus de vice-şpanul, şi raportele diferitelor comisiunĭ alese.

In locul fostului fisolgăbirĕu din cercul Devei, Barcsay Béla, s'a ales vice-notarul Csulay Lajos, în locul vice-notarului sa ales Török Árpád, ér în locul acestui din urmă s'a ales Gönczi Endre.

Alegerile au mers strună, ca şi cum tóte ar fi fost pregătite anume. Nicĭ la aceste posturĭ n'a putut ajunge nicĭ un Român, — ei sunt bunĭ numai de-a plăti dările şi de a-şĭ vĕrsa sângele pentru patriă şi tron!

Apoi érăşĭ s'a trecut la primirea fără nicĭ o discusiune a mai multor puncte din program, şi cu încetul membrii se resfirară, încât abia au rĕmas câţĭ-va în sală.

(Va urma).

Dela Năsĕud.

(Urmare).

Năsĕud, 10 Oct. 1895.

Şi acum étă conspectul statistic compus pe basă de acte autentice, scóse din archiva gimnasială dela 1870/71, — anul în care s'a completat gimnasiul şi s'a ţinut cel dintâiu esamen de maturitate — şi până în anul scolastic curent, care timp îl împărţim în două periode, şi anume: I dela 1870/1—1879/80 şi al II-lea: dela 1880/1 până în timpul de faţă, în care period în fruntea gimnasiului stă ca director d-l Ion Ciocan.

I.

1870/1	şcol.	înscrişĭ	176,	la	finea	an.	162
1871/2	„	„	169,	„	„	„	150
1872/3	„	„	183,	„	„	„	165
1873/4	„	„	178,	„	„	„	163
1874/5	„	„	178,	„	„	„	163
1875/6	„	„	180,	„	„	„	170
1876/7	„	„	171,	„	„	„	159
1877/8	„	„	177,	„	„	„	169
1878/9	„	„	200,	„	„	„	196
1879/80	„	„	185,	„	„	„	174

II.

1880/1	şcol.	înscrişĭ	182,	la finea	an.	172
1881/2	„	„	194,	„	„	188
1882/3	„	„	202,	„	„	196
1883/4	„	„	186,	„	„	181
1884/5	„	„	175,	„	„	169
1885/6	„	„	154,	„	„	152
1886/7	„	„	166,	„	„	163
1887/8	„	„	181,	„	„	179
1888/9	„	„	217,	„	„	210
1889/90	„	„	226,	„	„	210
1890/1	„	„	239,	„	„	233
1891/2	„	„	252,	„	„	239
1892/3	„	„	242,	„	„	233
1893/4	„	„	259,	„	„	248
1894/5	„	„	274,	„	„	262
1895/6	„	„	244.			

Aceste date dovedesc mai pe sus de tótă îndoéla frecuenţa dela acest gimnasiu, şi în general progresul în numĕrul şcolarilor. Er cât pentru proporţiunea frecuenţei din anul trecut faţă de cel curent, observăm, că aglomeraţia din anul trecut a urmat de-acolo, că au acurs aicĭ, mai ales în clasele superióre, elevĭ de tot feliul de pe la alte institute, faţă de carĭ apoi s'a aplicat rigórea arătată la esamenul de maturitate; apoi mulţĭ dintre şcolarii din anul trecut, parte au fost consiliaţĭ din cause pedagogice a nu se mai reîntórce la acest gimnasiu, parte în urma sfaturilor, ce li-s'au dat, orĭ din îndemnul propriu, aplicându-se la miliţiă, orĭ alte cariere practice, — nu s'au mai reîntors la gimnasiu.

Déră nicĭ nu numĕrul mare orĭ mic al şcolarilor este acel criteriu, care ar puté califica o şcólă de bună, orĭ de rea, ba raţiunĭ pedagogice chiar ne-ar îndemna sĕ susţinem, că întimpină mai multe greutăţĭ progresul şi disciplina într'o şcólă prea împopulată, decât într'una, în care frecuenţa nu e aşa de mare. Dér, abstragĕnd dela tóte acestea, frecuenţa mai mare orĭ mai mică a unei şcóle este condiţionată de fórte multe împregiurărĭ locale, — ambitul séu raionul acelei şcóle, comunicaţiunea, internate, mijlóce de traiŭ şi altele şi altele.

Repeţim aşadéră, pe basa constatărilor de mai sus, că nu adevĕrul l'au susţinut anonimii: „vechĭ grăniţerĭ," afirmând că „de un timp încóce părinţii încep a „nu-'şĭ mai aduce fiiĭ lor la gimnasiul nos„tru în *numĕr atât de mare ca mai înainte,*" căcĭ datele positive dovedesc chiar contrariul, şi aşa nimenea nu se va teme şi nicĭ chiar anonimii „vechĭ grăniţerĭ" nu vor fi atât de pusilanimĭ, sĕ se témă, că pe asta cale gimnasiul va deveni gol.

Au avut însĕ mare nevoiă de acéstă afirmare, pentru ca presentându-o ca pe un simptom „de regres", sĕ o pótă presenta în public ca o consecinţă firéscă a unei a dóua afirmărĭ, pe care éră nu află cu cale, orĭ nu o pot dovedi, fără o lasă rădimată numai şi numai de afirmarea, asupra căreia ne lămurirăm mai sus.

2) Acéstă a dóua afirmare e: „De „când Ioan Ciocan a ajuns director al gim„nasiului năsĕudean, acest institut, odini„óră falnic şi măreţ, acum decade din an „în an în tóte privinţele."

Dintre tóte aceste „privinţe," în carĭ se susţine, că ar decădé gimnasiul sub conducerea actuală, anonimii „vechĭ grăniţerĭ" amintesc numai scăderea numĕrului şcolarilor la gimnasiu, asupra căreia ne lămurisĕm mai sus sub 1; éră despre alte „privinţe" nu fac altă pomenire, numai că sunt „rele", sunt „rane" „aceste trebue tăiete" „înainte de desastrul iminent": bombasturĭ peste bombasturĭ, fără ca sĕ se vadă vre-o urmă de nisuinţă, de a se şi mai proba şi dovedi câte ceva dintre atâtea afirmărĭ golaşe.

Póte că şi-au pus de gând aceştĭ anonimĭ „vechĭ grăniţerĭ," ca spre a puté lovi în anumite persóne, sé têrêe în noroiŭ tot, ce adevĕraţii grăniţerĭ şi toţĭ Românii au mai scump în acest ţinut: gimnasiul, avênd ei credinţa: „calumniare audacter semper aliquid haeret."

Şi când dênşii prin atarĭ afirmărĭ lipsite de adevĕr şi prin atarĭ deducţiunĭ silite încércă a face tóte acestea, — aşa de mult îşĭ uită de demnitatea chiar a lor, precum şi de interesul public, încât nu-şĭ aduc baremĭ aminte, că fără a puté dovedi, a lovi numai din ascuns în persóne singuratice şi corporaţiunĭ chiar: este o faptă condamnabilă; a năvăli tot pe acéstă cale asupra unui institut de cultură: este o crimă, şi, ce e şi mai mult, a le face tóte acestea pe calea unui diar de publicitate: este mai mult decât a-ţĭ bate joc de buna credinţă a publicului cetitor.

(Va urma.)

Crisa ministerială în România.

Bucurescĭ, 15 Octomvre. In consiliul de miniştri, ce s'a ţinut Lunĭ la palat, ministerul a expus Majestăţii Sale Regelui motivele, pentru carĭ crede absolut necesar, ca viitórele alegerĭ pentru cameră sĕ se facă în Novembre şi nu în Februarie 1896. Regele neîmpărtăşind modul de-a vedé al cabinetului, *ministrul-preşedinte Catargiu a depus in mânile Regelui dimisiunea cabinetului.*

Bucurescĭ, 15 Octomvre. *Astădĭ Regele a însărcinat cu formarea noului cabinet pe d-l Dimitrie Sturdza, şeful partidului liberal.* Pentru viitórea combinaţiă ministerială, pe lângă d-l Sturdza, se desemnéză ca sigurĭ până acum d-nii: E. *Stătescu*, P. *Foni*, generalul *Budişteanu* şi Nicolae *Fleva*. Cu privire la cei-lalţĭ membri ai cabinetului, combinaţiunile sunt variate.

Bucurescĭ, 15 Octomvre. D-l ministru de interne, A. Lahovary, a comunicat adĭ tuturor prefecţilor dimisiunea cabinetului şi primirea acestei dimisiunĭ de către M. S. Regele. Mai mulţĭ prefecţĭ, între carĭ d-nii Paul *Theodoru*, P. *Sfetescu*, Luca *Elefterescu*, *Bogdan*, colonel Sturdza, carĭ se aflau în capitală, au dimisionat; alţii, din provinciă, şĭ-au trimis dimisia prin telegrame. D-l Lahovary a rugat pe cei dimisionaţĭ sĕ rĕmână în posturĭ până la numirea noului minister.

D-nul Mihail *Deşliu*, secretarul general al ministerului de interne asemenea şĭ-a dat dimisia.

Scirĭ telegrafice.

Agram, 16 Octomvre. In contra stégului sêrbesc de pe biserica sêrbéscă se făcù erĭ după amédĭ o demonstraţiune mai mare din partea unei cete de popor. *Poliţia trebuì sĕ intervină cu baionetele. Mai multe persóne au fost rănite.* La 6 óre stégul se luà de pe biserică şi liniştea se restabili. In cercurile dătătóre de ton nu se dă însemnătate acestor certe, în tot casul însĕ va întâmpina greutăţĭ înfiinţarea unei diecese sêrbă-ortodoxă în Agram.

Produce pretutindenĭ mare sensaţiă faptul, că *monarchul ignoréză cu totul şi trece cu vederea pe patriarchul Brankovici*, cum de pildă s'a întêmplat şi la cercle, ce l'a ţinut la balul dat de oraşul Agram.

NECROLOG. Subscrişii cu inima înfrântă de durere anunţă, că iubitul soţ, fiiul esemplar, părintele iubitor, socrul bun şi moşul neuitat **Ioan Raţiu**, fost protopretor, notar cercual al Branului superior, membru fundator al Asociaţiunei Transilvane etc. în 13 Octomvre n. c. la órele 5 d. pr., după un morb îndelungat, déră plin de resignaţiune creştinéscă, şĭ-a redat nobilul sĕu suflet Creatorului în anul al 64-lea al etăţii şi al 31-lea al fericitei sale căsĕtorii. Osémintele scumpului defunct se vor astruca în 16 Octomvre n. c. la órele 10 a. m. în Bran după ritul bis. gr. cat., ér s. liturgiă pentru odihna sufletului sĕu se va celebra în 17 Octomvre n. c. la órele 8 în biserica gr. cat. din Tohanul vechiu.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Bran, 14 Octomvre 1895.

Maria Raţiu, născ. Moldovenescu, ca soţiă; Maria Raţiu şi soţul Iuliu Podóba, amploiat postal în Raab, şi familia; Vĕd. Sara Raţiu, ca mamă; Elena Raţiu şi soţul Iosif Onciu, paroch gr. cat. în Iclodu-mare; Silvia Raţiu, Marcu Aureliu Raţiu, Sabina Raţiu, ca fiice, fiiu şi ginerĭ; Dr. Iacob Raţiu, prim-medic la spitalul din Periş (Rom.), cu soţia sa Iosefina Schevitz. Daniel Raţiu, şef la tipografia statului în Bucurescĭ şi soţia sa Filotea Jeanini. Veronica Raţiu şi familia, Nicolau Raţiu şi familia, ca fratĭ şi soră.

DIVERSE.

Bolnavul şi doctorii. In munţii East — Oakland (Statele-Unite) trăia cu desăvêrşire isolat de restul muritorilor, un brav om numit Morris Goldberg, cunoscut ca posedênd óre-care avere. De cât-va timp Goldberg fù atins de-o bólă de gât, nu putea nicĭ sĕ mai mănênce, nicĭ sĕ bea, era ameninţat sĕ móră de fóme. Cum starea sa se agrava din ce în ce, şi dorinţa de a trăi se mărea pe măsura ce vedea, că i-se apropie sfîrşitul, eremitul nostru se decise a consulta doctorii. „Pe timpul cât îmĭ veţĭ prelungi esistenţa, le dise el, vĕ voi plăti câte 225 dolarĭ pe di". Medicii îi făcură o óperaţie, întroducênd în stomacul bolnavului un tub, prin care se putea hrăni. Graţie acestui metod artificial de alimentare, Goldberg trăi încă 40 de dile, şi când el murì, nota medicilor se ridicase la 9000 dolarĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.15
Renta de corone ung. 4%	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonuri rurale ungare 4%	98.—
Bonuri rurale croate-slavone	—.—
Imprum. ung. cu premii	161.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	145.—
Renta de hârtie austr.	100 55
Renta de argint austr.	100 95
Renta de aur austr.	121.70
Losuri din 1860	152.—
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1062.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	484.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	400.25
Napoleondori	9.55
Mărci imperiale germane	58.90
London vista	120.35
Paris vista	47.65
Rente de corone austr. 4%	101.20
Note italiene	45.30

Cursul pietei Brașov.

Din 15 Octomvre 1895.

Bancnote rom.	Cump. 9.49	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump. 9.44	Vênd.	9.50
Napoleon-d'ori	Cump. 9.50	Vênd.	9.53
Galbeni	Cump. 5.62	Vênd.	—.—
Ruble rusesci	Cump. 128.—	Vênd.	—.—
Lire turcesci	Cump. 58.60	Vênd.	—.—
Mărci germane	Cump. 10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: — óre — m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amédĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: — óre — minute séra.

3. Dela Zĕrnesci la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 36 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra
Tr. accelerat: — óre — min. séra.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: — óre — m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zĕrnesci. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéța.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circuléză numai Joia, Dumineca și la sĕrbătorĭ.